

KASİYER

Sayaka Murata

Çeviren
H. Can Erkin

Marketi sesler kaplamıştı. Müşterilerin kapıdan geçişini duyuran zil, neşeli sesiyle yeni ürünü tanıtan reklam kızının marketin her yanından duyulan anonsu... Satış telaşındaki tezgâhtarlar; barkod okutuluyor... Ürünler alışveriş sepetlerine konuluyor, eller ekmek poşetlerini kavıyor, topuklu ayakkabılar raf aralarını dolaşıyor... Tümü birbirine karışarak *marketin sesine* dönüşüyor, kulak zarımı sürekli titretiyor.

Raftan bir pet şişe alınıyor; arkadaki şişe kayarak hafif bir sesle öne yerleşirken başımı kaldırıp bakıyorum. Soğuk içeceği sona bırakarak kasaya yönelen müşteriler fazla olduğundan, gelen sese tepki veren vücudum kendi başına hareket ediyor. Elinde su şişesi tutan kadın müşterinin henüz kasaya gitmeyip tatlılara bakındığını görünce, gözlerimi tekrar önüme çeviriyorum.

Markete yayılan seslerden bilgi topluyorum, vücudum yeni gelen yosun sarmalarını rafa diziyor. Sabahın bu saatlerinde en çok yosun sarması, sandviç ve salata satılır. Karşı tarafta yarı zamanlı çalışan Sugavara el tarayıcısıyla ürünleri kontrol ediyor. Otomatik üretilen tertemiz yiyecekleri düzenle sıralıyorum. Son çıkan ürünlerden olan peynirli-morina yumurtalı sarmayı tam ortaya iki sıra yerleştiriyorum, yanına markette en çok satılan mayonezli ton balıklı sarmayı iki sıra koyuyorum, pek satılmayan kurutulmuş torik rendeli sarmayı da en kıyıya diziyorum. Her şey hıza bağlı olduğundan kafamı pek kullanmıyorum, içime işleyen kurallar vücudumu yönlendiriyor.

Gelen bozuk para şingirtısı üzerine dönüp kasaya bakıyorum. Elinde ya da cebinde bozuk para şingırdatanlar çoğunlukla sigara veya gazete alıp çıktıkları için para sesine karşı hassasım. Tam tahmin ettiğim gibi, bir adam tek elinde kutu, diğer eli cebinde kasaya doğru yaklaşıyor. Seri hareketlerle kasaya geçiyor, müşteriye bekletmemek için durup beklemeye başlıyorum.

“Hoşgeldiniz! Günaydın!”

Başımı hafifçe eğerek selamladıktan sonra adamın uzattığı kutu kahveyi alıyorum.

“Ha, bir de beş numaradaki sigaradan bir paket.”

“Hemen efendim!”

Mentollü Marlboro Light’ı çıkarıp kasada okutuyorum.

“Yaş teyidi için dokunun lütfen.”

Ekрана dokunurken, adamın bakışlarının hazır yemek dizili vitrine kaydığını görüyorum ve parmaklarımı hareket ettirmeyi kesiyorum. “İstedığınız bir şey var mı?” diye sorabilirim ama müşteri ne alacağına karar veremediği zamanlarda bir adım geride beklemeyi tercih ederim.

“Bir de Amerikan sosislisi.”

“Hemen efendim! Teşekkür ederiz!”

Ellerimi alkolle dezenfekte ettikten sonra vitrini açıp sosisliyi sarıyorum.

“Sıcak ve soğuk ayrı poşet mi yapayım?”

“İyi böyle, tek poşete koy.”

Kutu kahveyle sigara ve Amerikan sosislisini çabuk hareketlerle küçük boy poşete koyuyorum. O sırada cebindeki bozuk paraları şingırdatıp duran adam, aklına bir şey gelivermiş gibi elini göğüs cebine atıyor. O hareketinden kartla ödeyeceğini hemen anlayabiliyorum.

“Suica-card ile ödeyeceğim.”

“Elbette. Ekрана kartınızı okutun lütfen.”

Müşterilerin ince mimiklerini ve bakışlarını otomatik olarak algılıyorum; vücudum tepkisel olarak hareket ediyor. Kulaklar ve

gözler müşterilerin küçük hareketlerini ve niyetlerini anlamakta önemli algılayıcılardır. Gözlemde aşırıya kaçarak rahatsız etmek için son derece dikkatli olmak ve yakalanan bilginin izini sürerek elleri hızla hareket ettirmek gerekir.

“Buyurun, fişiniz. Çok teşekkür ederiz.”

Fişini verince adam, “Sağ ol,” diye kuru bir teşekkür sonrası çıkıp gidiyor.

“Beklettik efendim. Hoş geldiniz, günaydın.”

Sıradaki kadın müşteriye selamlıyorum. Sabah saatleri, bu ufacık ışık kutusu içerisinde normal seyrini sürdürüyormuş hissi veriyor.

Parmak izi kalmayacak şekilde parlatılmış camların ardında, hızlı adımlarla yürüyen insanları görüyorum. Dünyanın uyandığı, çarklarını harekete geçirdiği saatler. Bense o çarklar arasında dönmeyi sürdürüyorum. Dünyanın yedek parçası hâlimle bu “sabah” saatinde dönüp duruyorum.

Tekrar yosun sarmalarını dizmek üzere koşturacak gibi olduğumda, yarı zamanlı çalışanlar şefi İzumi Hanım sesleniyor.

“Furukura Hanım, o kasada beş bin yen banknottan kaç tane kalmış?”

“Yalnızca iki.”

“Ne? Hapı yuttuk öyleyse. Bugün nedense on binlik çoktu. Arkadaki çelik kasada da fazla kalmamış. Sabah kalabalığı hafiflesin, mal indirme bitsin, ben de bankaya gidip geleyim bari.”

“Çok teşekkürler.”

Gece çalışan sayısı yetmediğinden son günlerde şube müdürümüz akşamları çalışıyor, gündüzse benimle aynı kuşaktan yarı zamanlı çalışan İzumi Hanım’la birlikte kadroluymuş gibi çalışarak marketi döndürüyoruz.

“Pekâlâ, saat on gibi para bozdurmaya giderim. Ha, bir de bugün bohçalı suşi ayırtan müşteri gelince ilgilen olur mu?”

“Elbette!”

Saate bakıyorum, dokuz buçuğu geçmiş. Sabah kalabalığı ar-

tık iyice hafifler; malları çabucak yerleştirip öğlen kalabalığına hazırlanmamız gerek. Şöyle bir gerindikten sonra, dönüp yosun sarmaları rafa diziyorum.

Market çalışanı olarak doğmadan önce yaşadıklarım sis perdesi ardında kalmış, net olarak anımsayamıyorum. Banliyöde büyüdüm; sıradan bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiş, sıradan ölçülerde sevgi görerek büyümüşüm. Yine de biraz tuhaf karşılanan hareketleri olan bir çocuktum.

Tuhaf karşılanan hareketler... Ben anaokulundayken parkta küçük bir kuş ölmüştü. Birileri besliyordu sanırım; minnacık, mavi bir kuştı. Boynu fersizce kıvrılmış, gözlerini kapatmış hâlde yatan minik kuşu çevreleyen başka çocuklar ağlaşıyorlardı. Çocuklardan biri, “Ne yapsak?” diye sordu, ben de kuşu çabucak elimin üstüne koydum ve bankta sohbet eden annemin yanına götürdüm.

“Ne oldu, Keiko? Ha, minik kuş... Bir yerlerden uçup gelmiştir herhalde... Vah zavallı. Mezar yapalım mı?” dedi annem, başımı şefkatle okşayarak.

Bense, “Bunu yiyelim,” dedim.

“Ne!”

“Babam ızgara tavuk sever, bugün bunu kızartıp yiyelim.”

Tam olarak duyamadı herhalde diye, daha gür bir sesle söyledim; annemin yüzünde kızgın bir ifade belirdi, yanında oturan başka bir çocuğun annesiye şaşırmış olacak, gözleri, burun delikleri ve ağzı aynı anda irice açılıverdi. O tuhaf hâline gülesim geldiyse de, kadın elime kuşkulu gözlerle bakınca, “Öyle ya,” dedim içimden, “bir tanesi yetmez.”

“Daha fazla mı getirmeliyim?”

Yakında yürüyen iki-üç serçeye şöyle bir bakış fırlatınca annem kendine gelmiş olacak, “Keiko!” diye bağırды, sesi yettiğince.

“O minik kuşa mezar yapıp gömelim. Bak, bütün hepsi nasıl da ağlıyor. Arkadaşları ölünce yalnız kalmışlar. Yazık değil mi?”

“Neden ki? Zaten ölmüş işte.”

Söylediklerim karşısında annemin nutku tutuldu.

Bense babamla, annemle ve kız kardeşimle oturmuş kuşu yiyişimizden başka bir şey canlandıramıyordum hayalimde. Babam ızgara sever, ben ve kız kardeşimse tavasına bayılırız. Parkta o kadar çok varken, bolca alıp götüreceğimiz yerde, niye yemeyip de gömmemiz gerektiğini anlayamıyordum.

Annem büyük bir çabayla, “Bak, bu kuş çok küçük, hem de çok şirin. Şurada beraberce bir mezar yapıp üzerine çiçek koyalım,” diyordu ve onun dediği oldu. Hepsi ağız birliği ederek kuşa çok yazık olduğunu söyledi ve etraftaki çiçekleri sapından kopararak öldürmeye başladılar. “Güzel çiçekler. Minik kuş çok sevinecek,” demelerine baktıkça, akıllarından zorları varmış gibi gelmişti bana.

Kuş, “girmek yasaktır” levhası asılı çitin iç kısmına açılan çukura gömüldü, çocuklardan birinin çöp kutusundan getirdiği dondurma çubuğu toprağın üzerine dikildi, üzerine bolca öldürülmüş çiçek konuldu. “Bak Keiko, ne kadar üzücü, çok yazık,” diye aynı şeyi tekrarlıyordu annem, zihnime iyice sokmaya çalışır gibi, ama ben hiç de öyle düşünmüyordum.

Buna benzer birkaç şey oldu. İlkokula henüz başladığım günlerde, beden eğitimi saatinde, oğlanlar kavgaya tutuşmuş, büyük patırtı kopmuştu.

“Birileri öğretmeni çağırınsın! Birisi durdursun!”

Çıglıklar yükselmeye başlayınca oradaki acil durum dolabını açtım, içindeki küreği çıkardım. Çığırından iyice çıkmış çocuğun olduğu yere kadar koşarak gidip başına vurdum. Çevredeki-ler çığlığa boğuldu. Oğlan başını tutarak oracığa yığılıp kalıverdi. Başını tutmuş hâlde hareketsiz kaldığını görünce, diğer oğlanı da durdurmak için hamle yaptı. O esnada kız öğrenciler, “Keiko yapma! Yapma!” diye ağlayarak çıglık attılar. Koşarak gelen ve o feci durumu gören öğretmenler, ağızları açık hâlde neden böyle bir şey yaptığımı sordular.

“Herkes, ‘Durdurun!’ diye bağışıyordu, ben de hızlı bir şekilde aklıma ilk gelen şeyi yaptım ve engel olmak istedim.” Öğretmenimiz ne diyeceğini şaşırmış hâlde, şiddetin doğru yöntem olmadığını anlatmaya çalışıyordu.

“İyi de herkes durdurun diyor, bir şey yapmıyordu. Ben de öyle yaparsam Yamazaki ve Aoki’nin duracağını düşündüm. Hepsini bu.”

Öğretmenlerin niye kızdıklarını anlayamamıştım, ama benimle nazikçe konuşup sonra da velimi okula çağırdılar. Annem geldi. Ciddi bir yüz ifadesiyle, “Özür dilerim, özür dilerim,” diye öğretmenlere sürekli başını eğen anneme baktıkça, yaptığım şeyin kötü bir şey olduğunu düşündüm, ama bunun niye kötü olduğunu asla anlayamadım.

Sınıfta kadın öğretmen sinir krizine girip bağırarak yoklama kütüğünü öğretmen masasına vurunca da aynı şey olmuştu.

“Öğretmenim özür dileriz.”

“Öğretmenim yapma, lütfen.”

Herkes acır gibi bakarak yapma dese de öğretmen sakinleşecek gibi değildi. Ben de öğretmene koşup yanına yaklaştım ve eteğini var gücümle çekip indirdim. Genç öğretmen neye uğradığını anlayamayarak ağlamaya başladı ama sonra sakinleşti.

Yan sınıftaki öğretmen koşarak gelip neden öyle yaptığımı sordu; “Televizyonda yetişkin bir kadının elbisesini çekip çıkardıklarında sakinleştiğini görmüştüm,” diye yanıtladım, yine de velim okula çağırıldı.

“Keiko, neden anlayamıyorsun?” Okula gelen annem eve dönüş yolunda güçten düşmüş bir hâlde mırıldanıp bana sarıldı. Ben, “Yine kötü bir şey yaptım herhalde,” dedim içimden, ama bir kez daha niye olduğunu anlayamadım. Annem de babam da ne yapacaklarını bilmez hâldeydiler. Fakat benden sevgilerini asla esirgemediler. Babamın ve annemin üzülmelerini, birçok insandan özür dilemek zorunda kalmalarını istemiyordum; ailem dışındaki insanlarla iletişimimi olabildiğince azalttım. Ya

başkalarını taklit ediyor ya da birilerinin direktifine uyuyordum. Bunlardan birini tercih ederek kendi başıma hareket etmeyi tamamen bıraktım. Gerekli olmadığı takdirde konuşmuyor, kendi başıma harekete geçmiyordum. Bu hâlimi görünce yetişkinler rahat bir nefes almış gibiydiler. Sınıflar yükseldikçe bu sefer de fazla suskun olmam bir sorun hâline gelmeye başladı, fakat benim için susmak en iyi yöntemdi. Yaşamımı sıradan bir yolla sürdürmek için en mantıklı çözüm yolu buydu. Duyuru panosunda “daha fazla arkadaş bulalım, neşeyle dışarıda oynayalım” da yazsa ben kararlılıkla gerekli konular dışında söze karışmıyordum.

Benden iki yaş küçük olan kız kardeşimse benim aksine normal bir çocuktü. Öyle olsa da benden çekiniyor, uzak duruyor değildi. Aksine samimi ve candan davranıyordu. Kız kardeşimin benden farklı olarak çok sıradan meseleler yüzünden annemden azar işittiğini gördüğümde anneme yaklaşıp, “Niye kızılıyorsun?” diye soruyordum. Ben anneme sorduğumda azar faslı sona eriyordu. Onu koruduğumu düşünüyordu herhalde. Kız kardeşim hep teşekkür ediyordu. Pasta ya da oyuncak gibi şeylere pek merakım olmadığından çoğunlukla kız kardeşime veriyordum. O yüzden kardeşim peşimden hiç ayrılmıyordu. Ailem bana değerli olduğumu hissettirip sevgilerini gösteriyorlardı. İşte bu yüzden de benim için endişeleniyorlardı.

“Ne yaparsak düzelir acaba?” Annem ve babamın kendi aralarında konuştuklarını duyup, “Bir şeyleri düzeltmem gerekiyor,” diye düşündüğümü anımsıyorum. Babamın arabasıyla uzaklardaki bir kasabada bulunan psikoloğa götürüldüğüm de oldu. İlk söyledikleri, “Ailede bir sorun mu var yoksa?” oldu. Yoktu. Bir bankada çalışan babam ağırbaşlı, ciddi bir adamdı. Annemse biraz çekingen ama naif bir kadındı. Kız kardeşim de ablasına, yani bana karşı cana yakındı. “Her neyse. Sevgi göstermeyi ihmal etmeyip bir süre durumuna bakalım,” diye sorunu çözmenin uzağından yakınından geçmeyecek laflar edip gönderdiler. Annem babam ona rağmen ellerinden geldiğince bana sevgileri-

ni gösterdiler. Okulda arkadaşlık kuramamıştım ama bu benim suçum değildi; gereksiz konulara girmemeyi başararak ilkokulu, sonra da ortaokulu bitirdim. Büyüdüm. Liseyi bitirip üniversiteye girdiğimde de değişmedim. Ders aralarını tek başıma geçiriyor, özel konuşmalara neredeyse hiç girmiyordum. İlkokuldaki gibi sorunlar çıkmadı ama annem ve babam o hâlimle topluma karışamayacağımdan endişe ediyorlardı. Ben de düzelmem gerektiği düşüncesini aklımdan çıkaramadan, günden güne yetişkin oldum.

Smart-Market Hiiro İstasyonu şubesi 1 Mayıs 1998’de açıldığında üniversite birinci sınıf öğrencisiydim. Açılışından önce, kendimi bu şubede buluşumu çok iyi anımsıyorum. Üniversiteye yeni girdiğim sıralarda okulun düzenlediği bir etkinlik çerçevesinde No tiyatrosu izlemeye gitmiştim. Arkadaşım olmadığından tek başıma dönerken yolu şaşırmış, bir anda kendimi daha önce hiç geçmediğim bir semtte buluvermiştim. Şöyle bir çevreme bakındığımda insandan eser yoktu. Beyaz, şık binalardan oluşan semt, fon kâğıdından yapılmış maket gibi sahte bir his veriyordu. Binalardan oluşan bir hayalet kasabaydı... Pazar günü öğlen saatlerinde sokakta benden başka kimsecikler yoktu. Farklı bir dünyaya yanlışlıkla adım atmış olduğum hissine kapılarak hızlı adımlarla metro istasyonunu aradım. Nihayet metro tabelasını bulduğum için rahatlamışken, bembeyaz iş yeri binalarından birinin giriş katında, şeffaf bir akvaryuma benzeyen kısım gözüme ilişti.

“Smart-Market Hiiro İstasyonu şubesi açılıyor. Yeni şubemiz için eleman alınacak” yazan bir afiş gördüm. Şeffaf cama yapıştırılmış posterin dışında ne bir tabela ne de başka bir şey vardı. Camdan içeriye şöyle bir baktım, hiç kimse yoktu. Tadilat devam ediyordu herhalde, duvarların sağına soluna naylonlar yapıştırılmış, üzerine hiçbir şey konulmamış, yalnızca beyaz raflar sıralanmıştı.

Böylesine ıssız bir yerde market olabileceği bana hiç inandırıcı gelmiyordu. Evden aldığım harçlık yeterliydi, ama yarı zamanlı çalışmaya da merakım vardı. Posterde yazan telefon numarasını not alarak eve döndüm ve ertesi gün telefon ettim. Basit bir mülakat sonrasında hemen işe alındım. “Önümüzdeki hafta staj var,” denilince söylenen saatte markete gittim; nispeten biraz daha marketi andırır bir hâle gelmişti. Hırdavat rafları yavaş yavaş ortaya çıkmaya başlamış; kırtasiye malzemeleri, mendil gibi şeyler itinayla sıralanmıştı. Marketin içine benimle aynı şekilde kabul edilen yarı zamanlı çalışanlar toplanmıştı. Üniversite öğrencisi olduğunu rahatlıkla anladığım kızlar, sık iş değiştirdiği belli erkekler, biraz yaşça büyük ev kadınları... Yaşı kılığı birbirinden tamamen farklı yaklaşık on beş yarı zamanlı çalışan, market içerisinde amaçsızca dolaşıyorlardı. Nihayet kadrolu şirket çalışanı eğitmenimiz görüldü. Hepimize dağıtılan üniformaların yakalarına kimlik kartlarımızı takıp ideal market çalışanı posterini önündeki açıklamalara bakarak kılıgımızı düzelttik. Saçları uzun kadınlar saçlarını bağladı. Saat ve diğer aksesuarları çıkarıp sıraya geçince biraz önce dağınık hâlde olan bizler bir anda market çalışanına benzemiştik.

İlkin yüzümüzdeki ifade ve selamlama şeklimiz üzerinde çalıştık. Gülümserken postere baktık, oradaki gibi dudığımızı şekillendirip dik durarak yan yana sıralandık; tek tek, “Buyurun efendim,” dememiz istendi. Eğitmenimiz olan şirket çalışanı bizi tek tek kontrol ediyor, sesi alçak gelen, yüzündeki ifade donuk olan birini gördüğünde, “Hadi bir kere daha,” diye direktif veriyordu. “Okamoto daha az utanarak gülümse,” – “Osaki, sesin daha yüksek çıksın!” – “Haydi bir kez daha Furukura! İşte böyle! İşte böyle! Evet, evet, böyle diri olacaksınız!” Ben arka odada gösterilen örnek video ve modeli taklit etmek konusunda ustaydım. Şimdiye kadar hiç kimse bana, “Bu normal bir yüz ifadesidir, sesin çıkarılma şekli budur,” diye ders vermemişti. Açılışa kadar iki hafta boyunca çiftler hâlinde karşıımızdaki diğer çalışan,

müşteriymiş gibi sabahtan akşama kadar yaptığımız provalar devam etti. Sayın müşterimizin gözlerine bakıp gülümseyerek selamlamak, eşyaların kâğıt torbalara konulması, sıcak ürünlerin soğuk ürünlerden ayrı torbalara konması, hazır yemek çeşitlerinin sipariş edilmesi durumunda elimizi alkolle dezenfekte etmemiz gibi. Alışabilmemiz için kasalarda gerçek para vardı, ama kasanın bastığı fişlerin üzerinde büyük harflerle “eğitim amaçlıdır” yazıyordu. Karşımızdaki de bizim gibi yarı zamanlı çalışan olduğundan, alışveriş oyunu oynuyor gibiydik.

Üniversite öğrencisi, orkestra çalışmasından gelen oğlan, serbest çalışan, ev kadını, akşam okuluna giden lise öğrencisi gibi farklı farklı insanların aynı üniformayı giyerek “standart market çalışanı” adı altındaki canlıya dönüştürülmesi keyifliydi. O günkü staj bitince herkes üniformalarını çıkarıp eski hâline dönüyordu. Bu bize başka bir canlının kılığına giriyormuşuz gibi bir his veriyordu.

İki haftalık staj sonrasında nihayet marketin açılış günü geldi. O gün ben sabahtan marketteydim. Beyaz, hiçbir şey olmayan raflarda dip dibe ürünler sıralanmıştı artık. Şirketin kadrolu çalışanı tarafından arada boşluk kalmayacak şekilde dizilen bu ürünler doğallıktan uzaktı. Açılış saati gelip de şirket çalışanı kapıyı açınca ben, “Gerçekmiş işte,” diye düşündüm. Stajda canlandırdığımız müşterilerden farklı olarak içeri ilk giren ellerinde indirim kuponları bulunan çevre sakinleriydi ve en önde yaşlıca bir kadın vardı. Bastonu, yosun sarması ve tabldot indirim kuponuyla en baştaydı ve ben de çok sayıda müşterinin markete akın etmesini şaşkınca izliyordum. Kadrolu, “Furukura, haydi sesin çıksın!” deyince kendime geldim.

“Hoşgeldiniz! Bugün açılış indirimimiz var. Ne istersiniz?” diye marketteki müşterilere seslenmemiz gereken tarzda seslendim, fakat bu ses, gerçek müşterilerin olduğu market içerisinde tamamen farklı bir tınıda yankılanıyordu. Müşterilerin böyle sesler çıkaran canlılar olduğunu bilmiyordum. Yankılanan ayak

sesleri, insan sesleri, pasta paketlerini alışveriş sepetine atarken çıkan sesler, soğuk içecek bulunan dolabın kapağının açılma sesi. Müşterilerin çıkardığı sesin baskısı altında kalmış olsam da pes etmemek için, “Buyurun efendim!” diye tekrarlayıp duruyordum. İnsan elinden çıkmamış hissi verecek kadar güzelce sıralanmış yiyecekler ve pasta yığınları, müşterilerin elinde kısa süre içerisinde eriyip gidiyordu. Sahte hissi uyandıran market o eller sayesinde gitgide canlı bir hâle bürünmeye başlamıştı. Kasaya ilk gelen, markete adımını ilk atanla aynı kişiydi. Görgülü bir yaşlı kadındı. Ben kılavuzda yazılanları aklımdan geçirerek kasada duruyordum. Kadın kremalı baget, sandviç, yosun sarması gibi şeyler doldurduğu sepeti tezgâhın üzerine koydu. İlk müşterinin kasaya gelmesiyle tezgâhın ardında duran market çalışanlarının sırtı iyice gerildi. Kadrolunun dikkatli bakışları üzerimizdeyken, stajda öğrendiğimiz şekilde kadın müşteriye önce selamladım: “Buyurun efendim!” Stajda gösterilen videodaki kadınla hemen hemen aynı tonla çıkmıştı sesim. Sepeti alıp stajda öğrendiğimiz şekilde ürünlerin barkodunu taratmaya başladım. Benim yanımda duran acemi kadrolu ürünleri hızlıca torbalara yerleştiriyordu.

“Burası sabah kaçtan itibaren açık?” diye sordu kadın.

“Efendim, bugün ondan itibaren. Fakat bundan sonra hep açığız.” Stajda karşımıza çıkmayan bir soruyu düzgünce yanıtlayan beni kadrolu çarçabuk desteklemişti.

“Bugünden itibaren yirmi dört saat açık olacağız. Yıl boyunca tatil yok. Lütfen her zaman buyurun gelin.”

“Akşamları da açık mısınız? Hem sabah hem akşam?”

“Evet!”

“Büyük rahatlık. Malum, belim bükülmüş hâldeyim, yürümem çok zor oluyor. Süpermarket uzakta diye sıkıntı çekiyordum,” diye gülümsedi bana.

“Evet. Bugünden itibaren yirmi dört saat açık olacağız. Buyurun her zaman gelin.” Yanımdaki kadrolunun söylediklerini olduğu gibi tekrarladım.

“Mükemmel. Size zahmet olacak ama...”

“Ne demek!”

Kadrolunun taklidini yaparak canlı bir şekilde selam verince, yaşlı kadın gülümseyerek, “Teşekkür ederim. Yine geleceğim,” dedi ve kasanın önünden uzaklaştı.

Yanımda durmuş ürünleri torbaya koyan kadrolu, “Furukura, mükemmel. Hiç hata yok. İlk kasa tecrüben olmasına rağmen çok sakindin. Böyle devam et. Böyle işte, hadi bakalım.” Kadrolunun sesi üzerine önüme baktığımda indirimli satışıdaki yosun sarmasını sepetine bolca doldurmuş bir müşteri yaklaşıyordu.

Az önceki gibi gür bir sesle, “Buyurun efendim,” dedim sepeti alırken.

O an ilk kez dünyanın bir parçası olmuştum. “Ben şimdi doğdum işte,” diye geçirdim içimden. “Dünyanın normal bir parçası olarak işte bugün gerçekten doğdum.”

Arada sırada hesap makinesiyle o günden bugüne geçen zamanı hesapladığım olur. Smart-Market Hiirö İstasyonu şubesi, bir gün bile dinlenmeden, ateşini ilk yaktığı günden beri dönmeye devam ediyor. Geçen gün market on dokuzuncu 1 Mayıs’ını kutladı. Açıldığı günden itibaren 157.800 saat geçmiş. Ben otuz altı yaşıma geldim. Market de, market çalışanı olarak ben de on sekiz yaşımıza girdik. O gün stajda birlikte olduğumuz çalışanlardan tek kişi bile kalmadı. Şube müdürümüz de sekizinci. Marketteki ürünler bile değişti; o günkü ürünlerin bir tanesi bile yok, fakat ben değişmeksizin marketteyim.

Yarı zamanlı çalışmaya başladığımda ailem çok sevinerek destek oldular.

Üniversiteden çıkıp öylece yarı zamanlı çalışmayı sürdüreceğimi söylediğimde, neredeyse dünyayla hiç teması olmayan önceki *ben*’le karşılaştırıp, “Oldukça büyük gelişim,” diyerek beni desteklediler.

Üniversite birinci sınıftayken cumartesi günleri dahil haftada

dört gün olan yarı zamanlı mesaim, şimdi haftada beş güne çıktı. Eve döner dönmez kendimi on iki metrekarelik dar odada bulunan ve hiç kaldırılmadan yerde duran şiltenin üzerine atıyorum.

Üniversiteye girdiğimde evden ayrılıp kirası ucuz bir yer buldum ve yalnız yaşamaya başladım. Geçen onca zamana rağmen bir yerde işe girmeyip inat etmişim gibi aynı markette yarı zamanlı çalışmayı sürdürdüğüm için ailem endişelenmeye başlamış gibiydi, ama o sıralarda artık iş işten geçmişti.

“Neden illa market? Normal bir yerde çalışsan olmaz mı?” Ben de anlayamıyordum. Kusursuz hazırlanmış bir el kitabına uyarak market çalışanı olarak var olabilsem bile, dışarıda nasıl normal bir insan hâline gelebileceğimi hâlâ anlayabilmiş değilim.

Annem ve babam yarı zamanlı çalışmayı sürdüren hâlimi sakince izliyorlar. Bir keresinde yirmili yaşlarımda üzüntüye kapılmış ve düzenli bir iş arayışına girmiştım ama markette yarı zamanlı çalışmış olmak dışında bir şey yapmamıştım; böyle biri için dosya inceleme aşamasını geçmek bile zordu. Mülakat aşamasına geçebilsem bile, “Neden bu kadar yıl yarı zamanlı çalışmayı sürdürdün?” diye soruyorlardı ve ben doğru düzgün açıklama yapamıyordum.

Her gün çalıştığımdayla olsa gerek, rüyamda bile sık sık kasadaki tuşlara basıyorum. “Of patates cipsinin yeni ürününün fiyat etiketi yok,” gibi, “Çay çok satılmış, yerine yenisini koymalı,” gibi düşünceler içerisinde gözlerimi açıveriyorum birden. “Buyurun efendim,” diyen kendi sesimi duyarak gecenin ortasında uyanmışım da oluyor. Uyuyamadığım gecelerde, o an bile kıvranan o şeffaf cam kutuyu düşünüyorum. Tertemiz bir akvaryum içerisindeki makine düzeneği gibi, market bugün de işlemeye devam ediyor.

O manzara gözlerimin önüne gelince marketteki sesler kulak zarımdan içeriye akıyor ve rahatlayarak uykuya dalabiliyorum. Sabah olduğunda yine market çalışanı oluyor, dünyanın çark

dişlilerinden birine d n şebiliyorum. Ancak bu beni normal bir insan hâline getiriyor.

Sabah saat sekizde Smart-Market Hiir  İstasyonu şubesinin kapısını açıyorum. İşbaşı saat dokuzda olsa da erken gelip arka odada kahvaltımı hazırlıyorum. İki litrelik şişe su, satılamamış, atılacak gibi duran ekmek ve sandviç satın alıyor, arka odaya geçip yemeğimi yiyorum.

Arka odadaki büyük ekrandan güvenlik kameralarının görüntüleri izlenebiliyor. Gece vardiyasına yeni giren Vietnamlı Dat canla başla yazarkasayı tuşluyor, o tam alışmadığı için onu kollayarak koşuşturup duran şube müdürümüzün hâline bakıyorum; bir şey olursa hemen  niformamı giyip kasaya yardıma fırlayacak kadar hazır bir şekilde hızla yutuyorum lokmamı.

Sabahları işte böyle, marketten aldığım ekmeği yiyorum; ögle yemeğindeyse mola sırasında marketten aldığım yosun sarması ya da hazır yiyecekleri yiyorum, geceleri de yorgun olduğumdan marketten alelade bir şeyler alıp dönüyorum. Çoğunlukla iki litrelik pet şişe su alıyorum.  alışırken yarısını içip bitiriyorum, kalanını  evre dostu çantama koyarak yanımda götürüyor ve geceye kadar içiyorum.

Vücudumun neredeyse tamamının bu marketin yiyeceklerinden olduğuunu düşünüyorum; tıpkı hırdavat rafları ve kahve otomatı gibi vücudumun da bu marketin bir parçası olduğuna dair bir his uyanıyor içimde.

Yemeğimi bitirince hava durumu raporunu teyit ediyor, marketin verilerine göz atıyorum. Hava durumu market açısından çok önemli bir bilgi kaynağı.  nceki günkü hava sıcaklığıyla fark önemli. Bugün en yüksek sıcaklık yirmi bir derece, en düşük sıcaklık on dört derece. Hava önce bulutlu, akşam zerinden itibaren yağmur bekleniyor. Normal ısıdan daha soğuk hissedilir.

Sıcak günlerde sandviç çok satılıyor, soğuk günlerde yosun sarması ve  in mantısı. Duruma göre büfe yiyeceklerin de satışı farklı

oluyor. Hiir İstasyonu şubesinde, soğuk günlerde patates köftesi çok satılır. Tam da indirimli satışa girdiğinden fazlaca patates köftesi hazırlamayı ihmal etmemek gerek diye aklıma kazıyorum.

Böyle şeyler yaparken zaman geçiyor. Markete yavaş yavaş benimle aynı şekilde dokuzda işbaşı yapacak olan yarı zamanlı gündüz çalışanları gelmeye başlıyor.

Sekiz buçuğu geçtiği sırada boğuk sesiyle, “Günaydın!” diyerek İzumi Hanım açıyor kapıyı. Şirketin güvenini kazandığından yarı zamanlıların şefliğini yapıyor. Benden bir yaş büyük, otuz yedi yaşında bir ev kadını. Biraz sert mizaçlı ama ciddiyetle çalışan bir kadın. Şık sayılabilecek bir giysiyle gelmiş. Dolabın önünde topuklu ayakkabısını spor ayakkabıyla değiştiriyor.

“Furukura Hanım, bugün de erkencisin. Aa, yeni çıkan ekmek değil mi o? Nasıldı tadı?” diye sordu İzumi Hanım, elimdeki mango ve çikolatalı ekmeğe bakarak.

“Kremalı kısmı ağır koktuğundan yemesi zor. Açıkçası pek lezzetli değil.”

“Ne? Gerçekten mi! Şube müdürü yüz adet sipariş etmişti; hapyı yuttuk. Neyse, bugün gelenleri satmamız lazım.”

“Kesinlikle.”

Yarı zamanlı çalışanlar çoğunlukla öğrenciler ya da aylaklar olur. Yaşıtım olan bir kadınla nadiren birlikte çalışırım.

İzumi Hanım, kahverengi saçlarını toplayıp lacivert fanilasının üzerine beyaz gömleğini giyerek mavi kravatını bağladı. Hiir İstasyonu Şubesi açıldığında böyle kurallar yoktu, ama şimdiki şirket sahibi geldiğinden beri üniformanın altına gömlek ve kravat giyme zorunluluğu var.

İzumi Hanım, aynanın önünde kıyafetini düzeltince, “Günaydın!” diye Sugavara içeri dalıverdi. Sugavara yirmi dört yaşında, yarı zamanlı çalışan, gür sesli, neşeli bir kız. Orkestrada vokallik yapıyormuş. Kısacık saçlarını aslında kıza boyatmak istediğini söyleyerek sızlanıp durur. Biraz etine dolgun ve şirin, ama İzumi Hanım gelmeden önce sık sık geç kalır, kulaklarında küpesiyle

alışıp müdürden bolca azar işitirdi. İzumi Hanım'ın aman vermeksizin azarlayarak eğitmesi sayesinde, şimdi Sugavara da kendini işe ciddiyeyle veren bir çalışan oldu.

Gündüz vardiyasında onun dışında sırık gibi uzun boyuyla niversite ğrencisi İvaki ve düzenli bir iş bulur bulmaz bırakacak olan Kumoşita da var. İvaki de iş bulma arayışında olduğundan gelemediği günler çoğaldı. Müdürümüz gece vardiyasından dönmez ya da gündüz vardiyasına yeni birilerini almazsak market işlemez hâle gelir.

Aslında bugünkü ben, neredeyse tamamen çevremdeki insanların parçalarından ibaretim. Yüzde otuzu İzumi Hanım, yüzde otuzu Sugavara, yüzde yirmisi müdürümüz, geri kalanı altı ay önce işten ayrılan Sasaki ve bir yıl öncesine kadar şef olan Okazak gibi gemişimde kalmış insanlardan zmsediğim unsurlardan oluşuyor.

Özellikle konuşma konusunda, yakınlardaki insanların etkisi bulaşıcıdır. şimdilerde konuşma tarzım İzumi Hanım'la Sugavara'nın karışımı gibi bir şey.

Çoğu insan öyledir herhalde diye düşünüyorum. Sugavara'nın arada şubeye uğrayan orkestradan kız arkadaşlarının kıyafetleri ve konuşma tarzları Sugavara ile aynıydı. İzumi Hanım başladıktan sonra Sasaki'nin, "Geçmiş olsun!" deme şekli de İzumi Hanım'la tıpatıp aynı oldu. İzumi Hanım'ın önceden çalıştığı yerde çalışan, daha samimi olduğu ev kadını yardıma geldiğinde, kıyafeti İzumi Hanım'ınkilere öyle benziyordu ki neredeyse karıştıracaktım. Benim konuşma tarzım da bir başkasına bulaşmış olabilir. Bu şekilde birbirimize özelliklerimizi bulaştırarak insan olmayı sürdürüyoruz sanırım.

İzumi Hanım biraz gösterişli ama otuzlu yaşlara uygun kıyafet giyiyor. Ayakkabılarının markasına ve giysi dolabındaki paltosunun etiketine baktığım oluyor. Bir keresinde dışarıda bıraktığı el çantasının içine göz atıp makyaj malzemelerinin markalarını, adlarını not almıştım. Hemen gidip aynısını alacak olsam kolay-

ca anlaşıldı. İnternette markayı araştırdım, oradan giyinen insanlarla blog üzerinden tanışıp hangi mağazadan alınabileceğini sordum; ben aynı mağazadan isim yapmış diğer markaları giyiyorum. İzumi Hanım'ın kıyafetine, aksesuarlarına, saç şekli gibi şeylere baktığımda, onun otuzlu yaşlar için bir model olduğunu düşünmeden edemiyorum.

Birden İzumi Hanım'ın bakışları ayağımdaki bale ayakkabılarına takıldı.

“Aa! Omotesando mağazasında satılan ayakkabılar değil mi bunlar? O mağazadaki ayakkabılar benim de hoşuma gidiyor. Ben de botlarımı oradan aldım.”

Arka odadayken, İzumi Hanım cümlelerin son hecelerini, yorgunmuş gibi uzatarak konuşur. O mağazayı, İzumi Hanım'ın lavaboya gittiği bir ara ayakkabının iç tabanındaki markaya bakarak not almış, sonra da mağazayı bularak gidip kendi ayakkabılarımı satın almıştım.

“Aa, gerçekten mi? Hani şu lacivert olanlar mı? Şubeye gelirken giymiştin, değil mi? Çok hoş ayakkabılardı.”

Sugavara'nın konuşma tarzını yetişkinlere uyarlayıp yayararak ve son hecesini vurgulayarak yanıtladım İzumi Hanım'ı. Sugavara'nın kesik kesik, gerginmiş gibi bir konuşma tarzı var. İzumi Hanım'la taban tabana zıt bir konuşma şekli; ikisi bir araya gelip konuştuklarında tuhaf fakat bir o kadar da keyifli oluyor.

“Furukura Hanım, beğenilerimiz uyuyor sanırım. O çantanız da çok hoş,” dedi İzumi Hanım, gülümseyerek.

İzumi Hanım'ı rol model aldığıma göre, beğenilerimizin aynı olması çok doğal. Yaşına uygun çanta taşıyan, soğuk olmayan fakat mesafeyi de elden bırakmayarak konuşmasını iyi ölçen bir “insan” olarak görülüyor olmalıyım.

“İzumi Hanım, dün vardiyada mıydınız? Sulu erişte iyice yumuşamış, pelte gibi olmuştu,” dedi yüksek sesle, dolap tarafında üstünü değiştiren Sugavara. İzumi Hanım da o tarafa dönerek yanıtladı: